

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **Ing. V. P.**, zastoupeného JUDr. Emerichem Slavíkem, advokátem se sídlem v Praze 2, Španělská 2, za účasti **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie**, se sídlem v Praze 3, Olšanská 2, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 10. 2003, č. j. 38 Ca 760/2002 – 98,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie (dále jen „správní orgán“), ze dne 22. 10. 2002, č. j. SCPP-4073/C-245-2002, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí Policie České republiky, služby cizinecké a pohraniční policie, Oblastního ředitelství cizinecké a pohraniční policie Praha, Oddělení cizinecké policie Praha (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 8. 7. 2002, č. j. SCPP-937/PH-XIII-c-2002, o zrušení platnosti povolení k pobytu stěžovatele dle ust. § 80 odst. 1 písm. a) a § 169 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

Ve včas podané kasační stížnosti stěžovatel namítl, že podklady pro zrušení povolení k pobytu a pro potvrzení rozhodnutí správního orgánu nedovolují ani samy o sobě, ani ve svém souhrnu, učinit v roce 2003 jednoznačný závěr o „spolehlivém zjištění“, že stěžovatel měl dne 29. 6. 1996 v úmyslu uzavřít manželství pouze s cílem získat povolení k trvalému pobytu. Městský soud se při projednávání žaloby stěžovatele dopustil závažných nepřesností, když mu shodně se správním orgánem připisuje různé prohřešky, kterých se nedopustil, stejně jako když prohlašuje za podstatné takové okolnosti, které ve skutečnosti podstatné nejsou. Jedná se např. o formuláře žádosti o povolení k pobytu i o jeho prodloužení, které byly, jak je na první pohled zřejmé, vyplňovány dvojí rukou, dále rozporuje i tzv. přezkum manželství, místní šetření, výslech jeho osoby a jeho manželky a další skutečnosti uvedené v kasační stížnosti. Stěžovatel dále uvedl, že nežádal o povolení k pobytu, nýbrž o prodloužení pobytu již jednou povoleného. Soud dále nepřihlédl k námitce stěžovatele, že v okamžiku, kdy podával žádost povolení k pobytu na území České republiky (tj. v červnu 1996), ust. § 80 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců nebylo součástí právního řádu. Stěžovatel má tedy za to, že uvedené ustanovení nelze na jeho případ aplikovat, neboť opačný přístup by odporoval zásadě, že jednotlivce nelze sankcionovat podle zákona, který nabyl účinnosti cca 5 let po uzavření manželství a po uplynutí cca 6 let zcela bezúhonného pobytu na území České republiky. Opačný přístup by nebyl v souladu s požadavkem právní jistoty a svobody jednotlivce. Nelze argumentovat, že správní orgán rozhodoval o zrušení pobytu, který byl stěžovateli povolen na základě jeho žádosti ze dne 11. 4. 2001, neboť od okamžiku udělení povolení v červnu 1996 nedošlo nikdy k zániku jeho platnosti, nemohlo mu tedy v roce 2001 být znovu uděleno, jak je uvedeno v rozsudku. Jednoznačná je i nesouměřitelnost výsledku posouzení jeho kauzy ve srovnání s jinými důvody obsaženými v zákoně o pobytu cizinců i s ohledem na fakt, že jeho úmysl byl posuzován zpětně. Poukázal na okolnost, že správní orgán řízení o zrušení platnosti povolení k pobytu zahájil až díky neúspěšné žádosti stěžovatele o udělení státního občanství. Stěžovatel dále namítl, že zrušení povolení k pobytu a stanovení lhůty k vycestování z území je zásahem do jeho soukromého a rodinného života, což je v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a rovněž nebere ohled na mezinárodní závazky České republiky zakotvené např. v Úmluvě o postavení osob bez státní příslušnosti či v Úmluvě o snížení počtu osob bez státní příslušnosti. Poslední stížní bod stěžovatele spočívá ve výhradách ohledně postupu jak správního orgánu, tak i soudu, kdy stěžovateli nebylo při soudním jednání uděleno slovo, nebyl vyslechnut zástupce správního orgánu, soud si nevyžádal další důkazy, apod., čímž vznikly další nejasnosti. Stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci soudu k dalšímu řízení. Současně požádal soud o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že na základě zjištěných důkazů bylo spolehlivě zjištěno, že stěžovatel uzavřel manželství pouze s cílem obejít pravidla o vstupu a pobytu cizinců na území České republiky. S přihlédnutím k ust. § 183 odst. 3 zákona o pobytu cizinců se správní orgán domnívá, že ve sporné věci bylo možné aplikovat ust. § 80 odst. 1 písm. a) cit. zákona. Z ust. § 80 odst. 1 cit. zákona je zřejmé, že toto nepřipouští možnost správního uvážení. Zrušení povolení k pobytu a stanovení lhůty k vycestování nelze považovat za „vyhoštění“ ve smyslu mezinárodních úmluv, neboť stěžovatel může v České republice pobývat i přechodně na základně uděleného krátkodobého či dlouhodobého víza uděleného za určitým účelem, např. podnikání, nebo si může podat novou žádost o povolení k pobytu na území České republiky. Dále uvedl, že vzhledem k okolnosti, že potvrzení předložené stěžovatelem o tom, že není občanem Kazachstánu, není pravé, nelze ho považovat za osobu bez státní příslušnosti.

Ve svém podání ze dne 19. 11. 2003 stěžovatel podrobně popsal okolnosti vydání dokladů potvrzujících, že není občanem Kazachstánu.

V dalším podání ze dne 11. 2. 2004 stěžovatel opětovně poukázal na skutečnost, že není občanem Kazachstánu, což dokládá i kopií potvrzení vydaného příslušnými kazachšskými orgány. Soud si dle stěžovatele tuto skutečnost mohl kdykoliv ověřit dotazem na velvyslanectví Kazachstánu, což však neučinil a zásadním způsobem tak ve stěžovatelův neprospěch ovlivnil výchozí skutková zjištění, na základě kterých pak rozhodoval. Dle jeho názoru nelze na spornou věc aplikovat ust. § 183 odst. 3 zákona o pobytu cizinců, neboť se pouze jedná o přechodné ustanovení v tom smyslu, že dosavadní povolení k pobytu nezanikají, které nemá nic společného se zpětným použitím sankcí do minulosti. Domnívá se, že obecně platí zákaz zpětného působení právních norem, tedy ho nelze zpětně trestat. Dále uvedl, že prodloužení pobytu nelze zaměňovat s povolením k pobytu. Ačkoliv předmětné ustanovení zákona o pobytu cizinců neumožňuje použití správního uvážení, není tím, dle názoru stěžovatele, vyloučena aplikace záruk zakotvených v mezinárodních smlouvách o lidských právech.

Ze správního spisu, který soudu předložil správní orgán, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Dne 11. 4. 2001 podal stěžovatel „Žádost o povolení dlouhodobého – trvalého pobytu na území ČR“, ve které jako účel svého pobytu v České republice uvedl sloučení rodiny. K žádosti přiložil ověřenou kopii oddacího listu, z něhož vyplynulo, že stěžovatel dne 29. 6. 1996 uzavřel manželství s H. P. Pobyt byl stěžovateli prodloužen do 7. 1. 2006. Z protokolu o vyjádření účastníka správního řízení ze dne 3. 7. 2002 vedeného s H. P. mimo jiného vyplynulo, že jmenovaná má dceru bydlící v N., že manželství následovalo po oboustranném návrhu, volný čas a víkendy s manželem tráví na její chalupě nebo v Praze, na dovolené byli společně u vody, k narozeninám jí stěžovatel daroval řetízek, jinak jí dárky nekupuje, dává jí peníze, společně bydlí v panelovém devítipatrovém domě, v přízemí. Nyní však manžel žije s bývalou manželkou, dcerou a vnukem. Dne 3. 7. 2002 byl i se stěžovatelem sepsán protokol o vyjádření účastníka správního řízení, ve kterém stěžovatel uvedl, že dcera jeho manželky žije v Praze, že to byla manželka, kdo navrhl uzavření manželství, že volný čas tráví spolu, v centru, v obchodech, večeří spolu, o víkendu jezdí mimo Prahu, chodí do kina, v centru po obchodech, o dovolené byli v Praze, snaží se manželce koupit, co chce, nejčastěji oděvy, ani on či jeho žena nevlastní žádnou nemovitost v osobním vlastnictví, společně bydlí v osmém patře třináctipatrového panelového domu. Dále uvedl, že se s bývalou manželkou snaží nestýkat, avšak později uvedl, že se začali stýkat začátkem roku 2001 před založením společnosti a od té doby spolu žijí na ulici V., se současnou manželkou bydlí stále, nikdy nebydleli odděleně. Součástí spisu je i úřední záznam Policie České republiky, služby cizinecké a pohraniční policie, Oblastního ředitelství cizinecké a pohraniční policie Praha, odboru pátrání a kontroly pobytu, ze dne 18. 3. 2002, č. j. SCPP-7-66/PH-OPK3-2002, ze šetření provedeného na adrese P., V., ze kterého vyplynulo, že stěžovatel se počátkem roku 2001 s bývalou manželkou přestěhoval na výše uvedenou adresu, neboť se současnou manželkou měli rodinné problémy. Stěžovatel nevěděl, kde jeho manželka nyní bydlí. Správnímu orgánu se nepodařilo zjistit místo bydliště jak H. P., tak ani současného manžela bývalé manželky stěžovatele.

Dle ust. § 80 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců policie platnost povolení k pobytu zruší, jestliže zjistí, že cizinec uzavřel manželství pouze s cílem získat povolení k pobytu; to neplatí, pokud se z manželství narodilo dítě nebo bylo nezrušitelně osvojeno.

Dle ust. § 104 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Dle ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek městského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel v prvé řadě namítal, že podklady, které měl správní orgán k dispozici, mu nedovolovaly učinit jednoznačný závěr o tom, že stěžovatel uzavřel své manželství účelově. Nejvyšší správní soud se však s tímto závěrem stěžovatele s ohledem na skutková zjištění, která vyplývají ze správního spisu, neztotožňuje. Zcela ve shodě s městským soudem je nutno uvést, že stěžovatel a jeho manželka mají o sobě pouze povrchní znalosti, které neodpovídají manželskému soužití, přitom nelze souhlasit se stěžovatelem, že by vzájemné nesrovnalosti ve výpovědích obou, tedy jak stěžovatele, tak jeho manželky, byly způsobeny stěžovatelovou neznalostí jazyka či snahou správního orgánu o ovlivnění výpovědí, neboť z protokolů vyplývá, že rozpory ve výpovědích stěžovatele a jeho manželky se týkají elementárního povědomí o vzájemném soužití. Jako nejvíce markantní se jeví výpověď stěžovatele, který na otázku zda má manželka děti, odpověděl „má jednu dceru, na jméno si nevzpomínám, nevím, kdy se narodila, je jí tak kolem třiceti, ona dočasně žije v P., B.“. Manželka stěžovatele v protokolu citovaném výše na dotaz týkající se jejích dětí odpověděla „mám holku, R. Č., bydlí v N.“. V protokolu o jednání ze dne 1. 10. 2003, č. j. 38 Ca 760/2002 - 95, stěžovatel uvedl, že dcera jeho manželky bydlí jak v P., v B1. ulici, tak i v P., B2 ulice. Do bytu na B1 ulici ji chodí s manželkou navštěvovat. Značné nesrovnalosti obsahují i údaje o trávení volného času, kdy manželka stěžovatele tvrdí, že jezdí na chalupu či jsou v Praze, stěžovatel tvrdí, že jsou většinou v centru, večeří spolu, přičemž o existenci chalupy, která je dle tvrzení jeho ženy v jejím vlastnictví, se na žádném místě protokolu nezmiňuje, i když dle prohlášení manželky tam tráví jako manželé víkendy a svůj volný čas. Nejvyšší správní soud výše uvedené uzavírá konstatováním, že i s ohledem na další spisový materiál je nade vší pochybnost zřejmé, že stěžovatel a jeho manželka mají o sobě velmi letmé informace, přičemž se ve svých výpovědích rozcházejí v podstatných údajích. Správní orgán proto nepochybil, jestliže na základě těchto skutkových zjištění dospěl k závěru, že manželství stěžovatele je účelovým sňatkem, čímž stěžovatel naplnil dikci ust. § 80 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců se všemi důsledky z toho plynoucími. K poukazu stěžovatele, že jeho výpověď byla pořízena bez přítomnosti tlumočníka, Nejvyšší správní soud uvádí, že protokol obsahuje poučení o jeho právu na tlumočníka. To, že ho stěžovatel nevyužil, nemůže být přičítáno správnímu orgánu k tíži.

S ohledem na okolnost, že správní orgán I. stupně vydal napadené rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k pobytu na základě ust. § 80 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, nebyl povinen zkoumat přiměřenost svého rozhodnutí z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince, neboť tak je nucen činit pouze v případě rozhodování na základě ust. § 80 odst. 2 cit. zákona.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že dle ust. § 49 odst. 3 s. ř. s. neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci a dále dle ust. § 52 odst. 1 s. ř. s. je na úvaze soudu, které z navržených důkazů provede, přičemž může provést i důkazy jiné. Není tedy důvodnou námitka stěžovatele, že správní orgán nebyl přítomen soudního jednání a dále, že nebyly provedeny důkazy, které navrhoval, neboť z odůvodnění rozhodnutí městského soudu je zřejmé, na základě jakých úvah a jakých relevantních skutečností rozhodl.

K ostatním stížním námitkám stěžovatele se Nejvyšší správní soud s ohledem na ust. § 104 odst. 4 a § 109 odst. 4 s. ř. s. nemohl vyjádřit.

Pokud jde o návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud má za to, že vydáním rozhodnutí ve věci odpadl k vydání takového rozhodnutí důvod.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Správní orgán nárok na náhradu nákladů řízení nevznesl, proto mu ho soud nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2005

JUDr. Radan Malík
předseda senátu